

Lärande idag – Kartläggning av lärande inom andra organisationer (En inledande intervju studie)

Rego Granlund

CARER – center for advanced research in emergency response

- Satsning av Linköpings universitet (LiU) och MSB i syfte att konsolidera och stärka forskning inom risk-, respons- och räddningsområdet
  - forskning och utbildning som behandlar samhällets responsförmåga vid frekventa olyckor, extraordinära händelser och katastrofer
- Centrumbildning från 2011 (2008)
  - Tvärvetenskaplig forskarmiljö som spänner över 3 fakulteter och 8 institutioner
  - Praktisknära forskning i samarbete med responsorganisationer och myndigheter
    - blåljusorganisationer, SOS alarm, frivilligorganisationer, kommuner, landsting, mm

Påverkansplattform

- Nationell påverkansplattform för daglig larmrespons i europeisk säkerhetsforskning
  - CARER, Brandforsk, Combitech
- Vinnova-finansierat arbete för att skapa ett nätverk av svenska intressenter som vill
  - att området daglig larmrespons tydligt finns representerat i utlysningar av framtida EU-medel
  - delta på EU-ansökningar inom området
- Två workshops (jan, april 2015)

After Action Review

Mål hitta metoder kopplade till After Action Review

Metoder för analys och återkoppling efter insats och övning.

Focus på Lärande i denna presentation

- SOS Alarm
- Landsting
- Polis, Polishögskola
- Kunskapscentrum

Intervju deltagare

I denna studie har 14 intervjuer genomförts med följande organisationer

- Katastrofmedicinskt Centrum Linköping, 2 intervjuer
- Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri (KcKP) Uppsala, 1 intervju
- Landstinget Västerbotten, 1 intervju
- Länsstyrelsen Sörmland, 1 intervju
- Landstinget i Jönköpings län, 1 intervju
- Örebro läns landsting, 1 intervju
- Polisen Östergötland, 2 intervjuer
- Polisen Västerbotten, 2 intervjuer
- Polishögskolan Umeå, 1 intervju
- SOS Alarm Östersund, 1 intervju
- SOS Alarm Västerås, 1 intervju

Agenda - Bra exempel

Personligt lärande

SOS Alarm, Lärande Landsting

Händelsekedja

Ambulanssjukvården, Kunskapsåterkoppling

Samverkan

Lansting och Katastrofmedicinskt Centrum Linköping

Reflektion

Polis och Polishögskolan

After Action Review och Debriefing

Personlig lärande - SOS Alarm

Arbetsuppgift

Intervjuar den hjälpsökande och fastställer vad som har inträffat, var det har skett och skickar ut rätt resurser.

Arbetsmetod

Indexsystem, Datoriserat beslutstöd

- Räddningsindex
- Sjukvårdsindex

Personlig lärande - SOS Alarm

Samtalsuppföljning

För att följa operatörers arbete genomförs samtalsuppföljning.

- Egen utbildning
- Organisatoriskt lärande

- Lyssna på gamla händelser, starta resursuppspelare
- Läsa ärende dokument

Personlig lärande - SOS Alarm

Samtalsuppföljning

För att stödja samtalsuppföljningsarbetet finns mallar.

- Har önskad intervju process genomförts. (**Process**)
- Har tillgängliga beslutstöd används på tänkt sätt. (**Process**)
- Handläggningstider, nyckel tal. (**Tid**)
- Sjuksituationsbedömning och dokumentering. (**Kvalité**)
- Bemötande. (**Bemötande**)

Personlig lärande - SOS Alarm

Operatörerna

- Egen reflektion
- Andras samtal

Lokal chef

- Bemötande och attityd hos operatören
- Identifiera trender eller tendenser i avvikelser hanteringen

Kvalitetsutvecklare (centralt)

- 1500-2000 samtal per år
- Sjuksituationsbedömning (**Patientsäkerhet**)

Bra exempel

Personligt lärande

SOS Alarm

Händelsekedja   *Sekventiell samverkan*

Ambulanssjukvården

Samverkan

Lansting och Katastrofmedicinskt Centrum Linköping

Reflektion

Polis och Polishögskolan

Händelsekedja - Ambulanssjukvården

Arbetsuppgift

Ambulanssjukvård är en länk i vårdkedjan och är en integrerad del av landstingens sjukvård.

Arbetsmetod

Ambulanspersonalens arbete styrs av behandlingsriktlinjer.

Händelsekedja - Ambulanssjukvården

Behandlingsriktlinjer och Kunskapsuppbyggnad

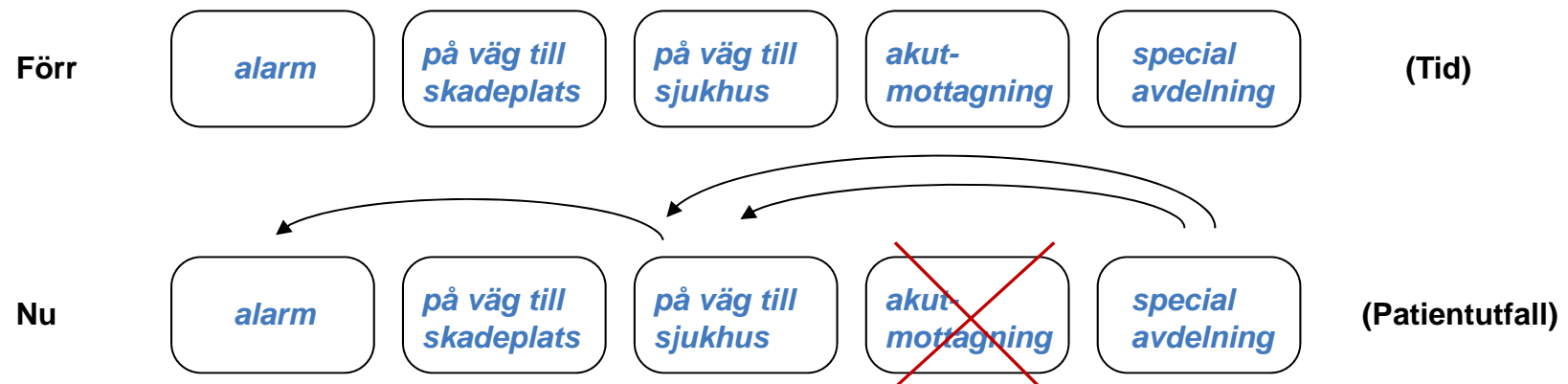
- Behandlingsriktlinjerna kommer från (vårdriktlinjer) och en kontinuerligt återkoppling genom åren med avseende på vad gjordes och vad resultatet blev.
- Kontinuerliga händelsegenomgångar och samtal med avdelnings chefer för att identifiera hur behandlingsriktlinjerna skall förbättras för att så tidigt som möjligt ge en optimal vård sker.
- Vid genomgångarna följs händelsekedjan och vårdkedjans alla steg för att identifiera vad som kan göras bättre.
  - Vad
  - När
  - Vem
  - Metod (Medecin)
  - Teknik

Händelsekedja - Ambulanssjukvården

Kunskapsuppbyggnad

Genom åren har vårdmoment flyttas inom vårdkedjan för att åstadkomma ett optimalt arbetssätt.

Exempelvis Stroke vård:

1. Direkt vid larm aktiveras hela vårdkedjan, inklusive trombolit bakjour.
2. Vid framkomst sänds aktuell data över och korrekt behandling startas på plats.
3. Förberedande uppgifter sker under transport till sjukhus.
4. Vid framkomst går patienten direkt till specialist vård som då är förberedd på behandling, utan att passera akutavdelningen.

Personlig träning – Lärande Landsting

Ambulanspersonal, mikroövningar

Mikroövningar för ambulanspersonal i västerbottens län med Lärande Landsting.

Mål att exempelvis lära sig hantera utrusning i ambulansen, exempelvis bensträck, eller följa behandlingsriktlinjerna etc.

Datoriserad och Multimediebaserat

- Textbaserade förklaringar.
- Utbildningsfilmer.
- Anpassad teori bakgrund.
- Behandlingsriktlinjer.

Kvalitetssäkringen och en arbetsmiljö fråga.

Utbildningsmomenten sker självständigt

Momenten loggas så att arbetsledaren skall kunna se att sin personal har utfört uppgifterna.

Bra exempel

Personligt lärande

SOS Alarm

Händelsekedja

Ambulanssjukvården

Samverkan

Lansting och Katastrofmedicinskt Centrum Linköping

Reflektion

Polis och Polishögskolan

Samverkan

Katastrofmedicinskt Centrum Linköping

- Katastrofmedicinskt centrum (KMC) är en kunskapsuppbyggande centrum inom ämnes området katastrofmedicin och traumatologi.
- Ledning, samverkan och kvalitetssäkring där syftet är att på ett mätbart sätt och med ett tydligt patientperspektiv
- Skapa spårbarhet och jämförbara resultat när det gäller lednings och stabsarbete kopplat mot patientutfall.

Typ av simulerings övning

- Lärande
- Prövande
- Design, skapa styrdokument och processer.

Mäta

- Tid
- Beslut
- Kommunikation

Samverkan - Katastrofmedicinskt Centrum

Indikatorer

- KMC har i utvecklings- och forskningsprojekt tagit fram kriterier på hur specifika händelser ska kunna hanteras på ett mätbart sätt. Dessa kriterier kallas indikatorer.
  - Objektiva indikatorer
  - Kvalitetssäkra beslutprocesserna
  - Utvärderings instrument vid övning samt verkliga händelser.

Process indikatorer

- Tidsatta mål när viss aktivitet ska vara utförd.

Samverkans indikatorer

- Tidsatta mål när samverkans aktiviteter skall vara utförda.

Kvalitets indikatorer

- Kombination av olika indikatorer används för att säkerhetsställa kvalitén vid ledning och stabsmetodik, både på regional och lokal nivå.

Samverkan - Katastrofmedicinskt Centrum

Indikatorer exempel

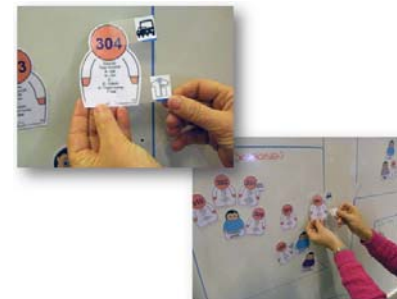
Indikatorer	Tidsatta mål
RAPS grupp i RAKEL utses av SOS Alarm	Direkt
SOS etablerar kontakt och förmedlar aktuell lägesbild utifrån strukturen ETHANE	Inom 2 min
Ledningsfunktioner under framkörning startar samverkan via RAKEL <i>Innehåll: Prel.brytpunkt/ Angrepssväg/ Inriktningsbeslut tas i samverkan</i>	Inom 5 min

Samverkan - Katastrofmedicinskt Centrum

Emergo Train System

Simulerings övningar där de kvalitetsmål som är relaterade till patientutfallet har tagits fram i en nationell konsensus och följer den svenska ledningsmodellen för hantering av Allvarlig händelse inom hälso- och sjukvården

- Scenario ramverk
- Standardiserad mätmetod
- Kvalitetsmål
- Patientutfallet
- Indikatorer
  - Process indikatorer
  - Samverkans indikatorer
  - Kvalitets indikatorer
- Analys stöd

Samverkan - Exempel

Landstings TIB Checklistor

Åtgärdslistor med stöd för hantering av

- Process Indikatorer
- Samverkansindikatorer

Vid händelser med 5 drabbade eller fler eller händelser som lokal nivå behöver hjälp med larmas TIB		
Process fördelningsnyckel	Klockan	Beslut och Utfört kl.
0. Eventuellt larm från SOS om 5 eller fler drabbade		
1. Eventuellt information till berörd akutmottagning/mottagningar		
2. METHANE rapport från skadeområde till SOS Alarm		
3. SOS larmar TIB via Raket		
4. TIB kvitterar larm till SOS - TIB får METHANE-rapport		
5. TIB beslutar om det inträffade är en allvarlig händelse		
6. TIB kontakter sjukhus (ev.VC) och delger METHANE rapporten och begär underlag för fördelningsnyckel		
7. Fundera på om TIB, informatör eller regionalt med.ansvarig behöver ringas in		
9. TIB meddelar Sjukvårdsledare i skadeområdet fördelningsnyckel och får tillbaka verifieringsrapport		
10. TIB återkopplar verifieringsrapport till sjukhusen		
11. Ytterligare vårdplatser tas fram vid behov av TIB		
Åtgärder i övrigt		
1. Behövs hjälp från andra landsting/nationella resurser. Andra landsting söks via TIB (Via SOS alarm)		
2. Överväg att åka till JILL (SOS)		
3. Behövs en regional ledning med Sju.Ledare/Med.ansv.?		
4. Upplysningscentral i samverkan?		
5. Vem tar hand om mediafrågor inom landstinget?		

Samverkan - Framtid

Generisk modell

Önskan att kunna skapa en generisk modell för ledning

- Indikatorer för de generiska ledningsmodellerna.
- Från en mängd olika typer av specifika händelser och ledningssituationer
  - Identifiera gemensamma lednings och samverkans processer.

Kontinuerliga händelse återkopplingar i samverkansforum.

- Avvikelsehantering
(SOS Alarm : 457 st 2013 noteringar från externa aktörer)
- Uppföljning och åtgärdshantering

Bra exempel

Personligt lärande

SOS Alarm

Händelsekedja

Ambulanssjukvården

Samverkan

Lansting och Katastrofmedicinskt Centrum Linköping

Reflektion

Polis och Polishögskolan

Reflektion - Polis och Polishögskolan

Arbetsituation

Polisens arbetsituation karakteriseras av komplexa och dynamiska händelser.

Lärande metod

För hantera denna komplexitet och dynamik använder polishögskolan ofta problembaserat lärande.

- Typsituationer
- Grupparbeten

Reflektion - Polis och Polishögskolan

Utbildningsmiljön

Utveckling av typscenarion i en datoriserad miljö.

Exempel på vad som ingår i utbildningsmiljön:

- Scenario beskrivningar i textform.
- Filmer och bilder som beskriver situationer i händelsen.
- Förberedande diskussions frågor.
- Reflektion förberedelser.
- Analys stöd.

Reflektion - Polis och Polishögskolan

Lärande exempel

Situationerna som scenarion visar skapar dialoger och diskussioner i grupper, där deltagarna får diskutera de agerande och aktiviteter som skall utföras. Exempel:

- Målsättning
- Rollfördelning
- Tänkbara omfall
- Signal värde.
- Samtal med RKC
- ...

Reflektion - Polis och Polishögskolan

Reflektionsmodeller

Reflektionsmodellernas utformning varierar.

Enklaste formen är: Hände, Kände, Lärde.

Reflektionsmall Exempel

- Detta gjorde jag **bra** under arbetspasset och det ska jag, **FORTSÄTTA MED:**
- Detta gjorde jag **mindre bra** och det ska jag, **SLUTA MED:**
- Detta **saknade** jag för att kunna ha gjort ett ännu bättre arbetspass och det ska jag, **UTVECKLA/BÖRJA MED:**
- Så här ska jag tänka, träna och göra för att **FORTSÄTTA MED** detta:
- Så här ska jag tänka, träna och göra för att **SLUTA MED** detta:
- Så här ska jag tänka, träna och göra för att börja **UTVECKLA/BÖRJA MED** detta:

Tackar

Rego Granlund
CARER, Linköpings Universitet

rego.garnlund@santaanna.se

Agenda - Bra exempel

Personligt lärande

SOS Alarm, Lärande Landsting

Händelsekedja

Ambulanssjukvården, Kunskapsåterkoppling

Samverkan

Lansting och Katastrofmedicinskt Centrum Linköping

Reflektion

Polis och Polishögskolan

After Action Review och Debriefing

After Action Review och Debriefing

Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri (KcKP) Uppsala

Debriefing

- Ej alltid önskvärt
- Det skall **inte** vara obligatorisk för alla personer att **deltaga i grupp diskussioner**.
- Man skall **ej** behöva **diskutera detaljer** vid en grupp debriefing.
- Man skall **ej** behöva diskutera alla sina **känslor** vid en grupp debriefing.
- Ovanstående moment vid en debriefing kan öka stressnivån.
- Modern forskning visar att vi kan spontant återhämta oss, detta gäller dock ej alla personer.

After Action Review och Debriefing

Moment och principer som förespråkas är:

- Generell uppföljning i grupp
- Kamrat följare
- Screening

Publikationer - Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri

- Modernt krisstöd
- Psykologisk första hjälp – Användarinstruktion

Aktuell Forskning

Combat Stress, William P. Nash.

- Nash WP, Westphal RJ, Watson PJ, Litz, B. T. Combat and Operational Stress First Aid: Caregiver Training Manual. Washington, DC: U.S. Navy, Bureau of Medicine and Surgery. 2010.